

5. Черепанова Е. Русские говоры Сумской области. Материалы диалектологической экспедиции / Е. Черепанова. - Сумы, 1998. - С. 22.
6. Лазаревский А. Описание старой Малороссии. Полк Нежинский. Конотопская сотня: передрук / А. Лазаревский. - Конотоп, 2004. - С. 75-76.
7. Коваль А. Знайомі незнайомці. Походження назв поселень України / А. Коваль. - Київ, 2004. - 302 с.
8. Гумилевский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской Епархии / Ф. Гумилевский. - Чернигов, 1874. - 286 с.
9. Рыбаков Б. Археология СССР. Древняя Русь. Город, замок, село / Б. Рыбаков. - Москва, 1985. - 170 с.
10. Ананьева Т. Описи Лівобережної України кінця XVIII - поч. XIX ст. / Т. Б. Ананьева, О. І. Бойко, О. А. Куликова, К. І. Климова. - Київ, 1997. - С. 101.

ТРОФІМЧИК Д. Д.

ДЯКА ЗА МИРНЕ СЬОГОДЕННЯ

Кожен день віддаляє нас від жахливих і героїчних подій 40-х років минулого століття. Але Велика Вітчизняна війна ще й досі нагадує нам про себе, відлунюючи в наших серцях болем і смутком... За вічним законом людської пам'яті, ми покладаємо квіти до обелісків, братських могил і меморіалів слави, схиляємо голови на знак глибокої шани й безмежної вдячності за чисте небо над головою, хвилиною мовчання вшановуємо пам'ять загиблих... На щастя, сучасна молодь знає про цю війну лише з підручників, кінофільмів, розповідей ветеранів, яких щодня стає все менше і менше...

Проте серед нас є люди, котрі щодня живуть подвигом наших дідів і прадідів, тим жорстоким і водночас славетним минулим - це учасники військово-історичних клубів (реконструктори). Про них і піде мова.

Об'єднавшись на громадських засадах, члени військово-історичних клубів і організацій України мають на меті:

- вивчення, збір та систематизація інформації з військової історії 30-40-х років минулого століття;
- популяризація й пропаганда героїчного минулого нашої країни;
- розширення зв'язків, обмін інформацією між військово-історичними клубами на території СНГ та зарубіжжя;
- вивчення, реставрація, реконструкція уніформи, амуніції, техніки країн, що брали участь у війнах 30-40-х років XX століття;
- розробка й реалізація програм і проєктів у галузі військової історії, освіти, виховання, культури та інших соціально-значущих сферах;
- проведення лекцій, творчих зустрічей, уроків пам'яті, військових-реконструкцій та інших заходів патріотичного спрямування;
- створення кіно-, фото-, аудіоматеріалів відповідного спрямування.

Є така організація і в нашому місті. Про деякі напрямки діяльності Конотопської міської громадської організації "Останній рубіж" я хочу сьогодні

розповісти з метою її популяризації, особливо серед молоді, оскільки вважаю, що робота пошуковців "Останнього рубежу" цього варта! І заслуговує на увагу й підтримку.

Громадська організація "Останній рубіж" офіційно зареєстрована 27 грудня 2006 р., її засновниками і першовідкривачами цієї нової для нашого міста справи стали Євтушенко О. В. та Павлюк О. В. Навколо спільної ідеї вони об'єднали людей, різних за віком, за професією (лікарі, педагоги, працівники банківської сфери, краєзнавці, військові), за поглядами й вподобаннями. КМГО "Останній рубіж" створювалась як пошуковий загін, а згодом взяла на себе роль організатора військово-історичних реконструкцій подій Великої Вітчизняної війни на Конотопщині.

Головною метою діяльності пошукового загону "Останній рубіж" є вивчення історії бойових дій на Конотопщині в роки Великої Вітчизняної війни, пошук і поховання тих червоноармійців, які до сьогодні, на жаль, так і лишилися "лежати на полі бою невідомими", встановлення їхніх імен і військових звань. За період 2006-2011 рр. пошуковцями "Останнього рубежу" знайдені й поховані 20 військовослужбовців Червоної Армії, особи 10-ти з них встановлені, 10-ти - залишаються невідомими.

Як зазначає керівник ПЗ "Останній рубіж" Євтушенко О. В.: "Для кожного з нас пошук солдатів, які загинули в роки війни на Конотопщині, - наша робота, наш обов'язок перед суспільством, а військово-історична реконструкція - розповідь про ті жахливі події воєнних літ, які відбувались у нас на Конотопщині в 1941-1943 рр., спроба якомога краще і доступніше розповісти про них нашим сучасникам".

У травні 2009 р. членами "Останнього рубежу", спільно з Сумським пошуковим загonom "Гвардієць" і Кролевецьким пошуковим загonom у рамках "Вахти Пам'яті" проведені пошукові роботи в районі с. Таранське Конотопського р-ну; результат - знайдено бліндаж командного пункту 4-го батальйону 5-ї повітряно-десантної бригади 3-го ПДК й останки 9-ти військовослужбовців Червоної Армії, ім'я 5-ти з них вдалося встановити.

Неодноразово виставка "Відлуння Великої Вітчизняної" за матеріалами цих пошукових досліджень експонувалась у краєзнавчих музеях Конотопа, Сум, Кролевеця, у навчальних закладах міста. На сьогоднішній день вона передана музею історії нашого навчального закладу для створення музейної кімнати.

Відчуті масштаби реконструкторської діяльності жителі Конотопського району та м. Конотоп змогли 24 липня 2010 р., коли організацією "Останній рубіж" було проведено першу на території Конотопщини військово-історичну реконструкцію "Бій на річці Сейм. Літо 1941р." (поблизу х. Таранське). Дійство проходило на історичних місцях, саме тут у 1941 р. вели кровопролитні бої підрозділи 5-ї повітряно-десантної бригади 3-го ПДК під командуванням Героя Радянського Союзу полковника Родімцева О. І. Для багатьох молодих і недосвічених червоноармійців життя обірвалося в ті дні, багато сімей так і не зустріли своїх рідних. Декілька днів вони ціною власного життя тримали оборону нашого міста: "Бой был жестоким и упорным. Список потерь с нашей стороны состоит из 43 страниц машинописного текста. Батальон своих позиций не сдал.

Практически все солдаты погибли, о чём свидетельствуют многочисленные братские могилы в этой местности" [1]. Перша реконструкція довела потенціал, вміння членів організації, їхню відданість улюбленій справі. Сумське обласне телебачення "Відікон" створило документальний фільм про цей захід 2010 р. та реконструкцію подій 41-го року, і про "Останній рубіж" мали змогу дізнатися не лише ті, хто був глядачами на реконструкції. Учасники реконструкції на запрошення навчальних закладів міста проводили години пам'яті, присвячені видатним датам в історії Великої Вітчизняної війни. Активна робота організації сприяла залученню нових учасників.

Конотопські пошуковці-реконструктори активно відвідують Всеукраїнські фестивалі, тактики військово-історичної реконструкції і зупиняться на досягнутому вони не збираються. 30 липня 2011 р. поблизу х. Таранське відбулась друга військово-історична реконструкція бою на р. Сейм "Літо 1941-го". Дійство 2011 р. було більш масштабним - лишень у самій реконструкції бою взяли участь близько 200 чоловік.

Результатом піврічної підготовки стало проведення 10-13 липня 2012 р. військово-історичної реконструкції "Дорогами 1941-го. Конотоп". До дійства цього року було залучено понад 100 учасників, різні види озброєння, бійці пройшли відстань понад 35 км, та й головна мета була досягнута - не тільки кожен реконструктор проникся духом тієї епохи, а й жителі навколишніх сіл зробили для себе висновок про масштаб і характер тих подій.

Та на цьому рік для учасників "Останнього рубежу" не закінчується - вже наприкінці липня 2012 р. почались пошукові роботи в районі с. Прилужжя та с. Хижки. За спогадами, в 1941 р. неподалік с. Прилужжя німці розстріляли поранених наших солдат. Місцеві жителі поховали їх в ямі прямо посеред поля. Пошуковці віднайшли залишки 16 солдат, їх особисті речі, що допомогло відновити хоч і не значний, та все ж фрагмент історії.

6 жовтня в с. Хижки Конотопського району на Меморіалі Слави відбулося урочисте поховання воїнів Червоної Армії, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни, захищаючи Конотопщину від фашистських загарбників у вересні 1941 р. і 1943 р. Ще для 16-ти воїнів Червоної Армії Велика Вітчизняна війна, нарешті, закінчилась...

1. Поляков А. Вернуть из небытия / А. Поляков // Панорама. - № 19, 6 - 13 травня 2009.

2. Некрасова К. Як обороняли Конотоп / К. Некрасова // Конотопський край. - № 61, 2 серпня 2011.

3. Соколов Р. В. Память о подвиге / Р. В. Соколов // Перекресток. - №1, серпень 2012.

4. Аленіна В. История живую / В. Аленіна // Телегурман. - № 29, 4 серпня 2011.

5. Статут КМГО "Останній рубіж", 27.12.2006.

6. <http://rkka.kiev.ua/>